

15 May 2018 09:33

BNS-i intervjuu PRIO uurimisprofessori Pavel Baeviga

BNS-i intervjuu PRIO uurimisprofessori Pavel Baeviga

TALLINN, 15. mai, BNS - BNS-i ajakirjaniku Erik Eenlo intervjuu Oslo rahu-uuringute instituudi (PRIO) uurimisprofessori Pavel Baeviga.

Te olete elanud ja töötanud Norras üle kahe aastakümne, kui ma ei eksi. Norra (NATO liige) ja Rootsi (Euroopa Liidu liige) on suurendanud kaitsekulutusi ja Norra võõrustab väikest USA merejalaväeüksust. NATO plaanib luua uue väejuhatuse, mille ülesanne on kaitsta merelisi kommunikatsiooniliine Põhja-Ameerika ja Euroopa vahel. Kuidas paistab sõjaline väljakutse, mida Venemaa Läänele kujutab, sealt vaadatuna ja kuidas kirjeldaksite sõjaliste pingete hetkeseisu piirkonnas?

Jah, olen elanud Norras 25 aastat, aeg lendab). Põhjamaad on oma kogukonnatundest hoolimata Venemaast lähtuvate julgeolekuohtude ees vägagi erineval määral haavatavad. Samuti on neil erinevad valikuvõimalused nendele ohtudele vastu seismiseks.

Norra asetab rõhu NATO solidaarsuse mobiliseerimisele ja seab eesmärgiks panuse suurendamise erinevatesse transatlantilistesse sõjalistesse algatustesse, Taani aga saab endale lubada kergemat suhtumist. Soome ja Rootsi jaoks on sarnane nende sidemete laiendamist NATO-ga puudutav küsimusteriing, kuigi ka neil on palju erinevaid nüansse. Soome on näiteks silmitsi unikaalse dilemmaga, kuidas tugevdada ettevalmistusi totaalkaitseks Venemaad provotseerimata.

Põhjamaad peavad ühendama oma jõupingutused nende julgeolekuväljakutsetega toimetulemiseks, mida kujutab endast Arktika militariseerimine Venemaa poolt. Samal ajal otsivad nad võimalusi olemasoleva koostöömustris säilitamiseks Venemaaga Kaug-Põhjas.

Armeeniale viidatakse sageli kui Kaukaasia vangile selles tähenduses, et Iraani, Türgi ja Aserbaidžaaniga piirneval väikeriigil, mis võõrustab Vene sõjaväebaase, puuduvad võimalused oma geograafia eest põgeneda. Konflikti tõttu Bakuuga ja vaenulike suhete tõttu Türgiga võib teda pidada Venemaa protektoraadiks. Oletame, et protestiliikumine võidab, Nikol Pašinjanist saab peaminister ja praegu opositsioonis olevad jõud moodustavad ennetähtaegsete valimiste järel uue enamuse. Kas revolutsiooni terendav võit muudab midagi Jerevani suhetes Venemaa ja Aserbaidžaaniga?

Ma ei näe mingeid väljavaateid Armeenia-Aserbaidžaanis suhete paranemiseks; üsna tõenäoliselt peab Pašinjan tõestama, et on Mägi-Karabahhi konflikti haldamisel sama karm kui Kotšarjan ja Sargsjan. Sellest hoolimata võib tekkida võimalus parandada Armeenia suhted Türgiga, mille takistamiseks teeks Bakuu kõik endast oleneva.

Võtmetähtsusega teema puudutab Armeenia suhete mustrit Venemaaga ning uue valitsuse jaoks ei piisa kinnitustest liitlaskuhete säilitamise kohta. President Putin positsioneerib end revolutsioonide vastase võitluse liidrina mitte üksnes Venemaaga piirnevates riikides, vaid ka Lähis-Idas.

Armeenia on loonud seda tüüpilist autoritaarset kontrrevolutsioonilist hoiakut trotsides tähtsa pretsedendi ja tõestanud ka, et ühiskondliku protestiga on võimalik tagasi lükata ja alistada korrupsiooni. See muudab riigi Moskva vaatevinklist väga ebamugavaks ja isegi kahtlaseks liitlaseks.

(Kirjutasin äsja Venemaa nõrgast vastusest revolutsioonile Armeenias Brookingsi Order from Chaos blogis)

Kuidas on sõjad Ukrainas ja Süürias muutmas Venemaa sõjapidamise viisi? Või on need pelgalt katsepolügoonid tööle, mida on tehtud alates sõjaväe ümberkorraldamise reformi algusest 2009. aastal? USA Euroopa vägede endine ülem kindral Ben Hodges ja Eesti sõjaväeluure juht Kaupo Rosin on kiitnud

Venemaa elektroonilise sõjapidamise võimekusi.

Iga sõda annab Venemaale ainulaadse kogemuse sõjalise jõu kasutamisest poliitikainstrumentina ning on kasulik mõtiskleda asjaolu üle, et viimase 25 aasta jooksul on Venemaa omandanud laia portfelli selliseid kogemusi – ja omandab paljusid õppetunde, mis on Läänele jätkuvalt võõrad ja isegi vastuvõetamatud. Täielik hoolimatus tsiviilelanike kannatuste ja tsiviilohvrite suhtes on üks selline õppetund.

Elektroonilise sõjapidamise võimekused on paranemas, kuid selles vallas iseloomustab Venemaad endiselt mahajäämus – ja ta ei ole suuteline tegelema oma paljude nõrkade kohtadega kaasaegse lahinguvälja digitaliseerimises. Kaugmaa tiibrakettidega eksperimenteerimine Süüria sõjas on lisanud ühe tähtsa võimekuse, kuid ka selles vallas jääb Venemaa USA-st kaugele maha.

Lääne sanktsioonid näivad näpistavat Venemaa sõjalist eelarvet. Kui palju on välismaa vaatlejatel võimalik kindlaks teha Venemaa sõjaväe rahastamise hetkeseisu kohta? Eesti sõjaväeluure ülem kahtleb väidetes, et see eelarve on tegelikult kahanenud, öeldes, et kui me lisame avaldatud riigieelarvele juurde sõjaväe rahastamise salastatud osa, on suurusjärgud ilmselt samad.

Makroandmed Vene sõjaliste kulutuste kohta on kahtlemata sedavõrd ebausaldusväärsed, et need ei saa meile anda isegi üldist arusaama selle jõupingutuste mastaabist. Infokillud viivitustest ja tagasilöökidest laevaehitusprogrammides annavad mõningaid vihjeid poliitiliste otsuste ja ressursside ümberjagamise kohta. Järeldused investeeringute vähendamisest ümberrelvastumisse on jätkuvalt ebakindlad, kuid on loogiliselt veenvad, kui arvestada majanduslikku seisakut ja tähelepanuväärselt kindlat kontrolli inflatsiooni üle.

Venemaad puudutav suur küsimus on mõistagi, mis hakkab juhtima president Vladimir Putini neljandal ametiajal. Ilmselt võime oodata rahulikumat perioodi jalgpalli MM-i ajal suvel, kuid mis saab pärast seda? Ukraina julgeolekuteenistus SBU kardab, et Venemaa alustab sõjalist sissetungi juba sügisel. Putin on kurikuulus vastumeelsuse poolest taganeda või järeleandmisi teha, kuid kas siseriiklik olukord sunnib teda mõnevõrra kurssi muutma, et jõuda Läänega sanktsioonide tühistamise lootuses kokkuleppele?

Halbade uudiste voog pärast Putini jäigalt kontrollitud valimisi on olnud äärmiselt tugev – uutest USA sanktsioonidest USA raketirünnakuni Süürias ja ohvriterohkest põlengust Kemerovos revolutsioonini Armeenias. Vastus Kremlist on olnud väga nõrk ja madala profiiliga ja Putini jaoks suureneb kahtlemata vajadus taaskehtestada kontroll ja muuta seda kurba päevakorda juba sügisel.

Ta võib loota välissündmustele Venemaa väljaaitamiseks sellest kitsikusest, näiteks sellele, et pingetõus Iraani ümber lükkab naftahinna kõrgele. Sündmusi ei ole paraku võimalik planeerida või kontrollida ning tung võtta initsiatiiv taas enda kätte võib lükata Kremli uuele jõu siirmise katsele, olgugi et see jõud on praegu piiratud.

Baltic News Service